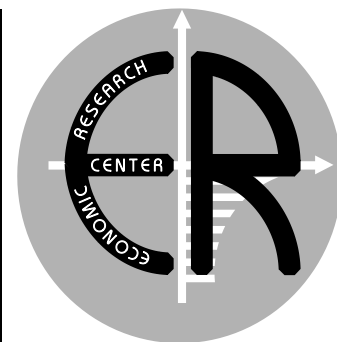
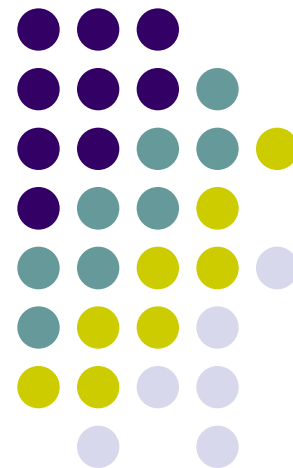

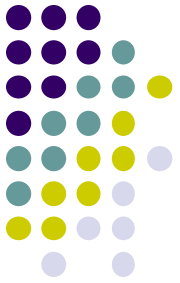
Dövlət-özəl sektor dialogu (PPD) mövzusunda təlim

Təlimçi: *Qalib Toğrul,*
İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzi
16 sentyabr 2016, Bakı

Dövlət-özəl sektor dialoqunda məqsəd

Dövlət

- Ölkədə biznesin vəziyyəti haqqında mötəbər informasiya almaq;
- Öz legitimliyini möhkəmləndirmək;
- Sahibkarlıq siyasəti ilə bağlı müəyyən məsələlərdə dəstək qazanmaq
- İqtisadiyyat üzərində öz nəzarətini genişləndirmək istəyi və sair.

Biznes

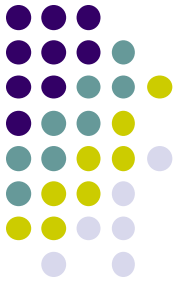
- Dövlətin diqqətini bu və digər problemə yönəltmək;
- Öz maraqlarının təmsilçiliyini genişləndirmək;
- Dövlətdən dəstək almaq;
- qanunyaradıcılığı prosesini şəffaflaşdırmaq məqsədi güdür və sair.

Dialogun formaları

- Yuxarıdan aşağı
- Aşağıdan yuxarı
- Korpaorativ model
- Plüralist model

Dövlət-özəl sektor dialoqu ilə

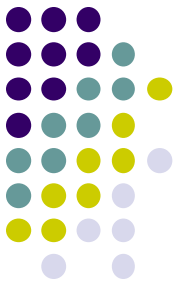
 Lobbicilik,

 Advokasi

 Dövlət-biznes tərəfdaşlığının

FƏRQI

Lobbicilik

- Lobbizm XVII əsrdə İngiltərədə yaranıb. ABŞ-da lobbizmin kökləri isə XIX əsrə söykənir. 18-ci prezident Ulis S. Qrant (1869-1877) və onun komandası tez-tez axşamlar Willard otelinin lobbisində istirahət edəmişlər. Bu zaman onun qərarları ilə bağlı istəyən şəxslər prezidentə öz fikirlərini bildirmək imkanı yaranırmış.
- 1946-cı ildə ABŞ-da lobbiçilərin fəaliyyəti qanunla rəqlamentləşdirilib. “*Federal Regulation of Lobbying Act*”a görə, lobbiçi ilk nöbvədə qeydiyyatdan keçməli, ikincisi isə ildə 4 dəfə öz fəaliyyəti barədə müvafiq orqana maliyyə hesabatı verməli idi.
- 1995-ci ildə qəbul olunmuş qanun (*Lobbying Disclosure Act*) isə qanunvericilərlə lobbiçilərin maliyyə münasibətlərinə sərt limitlər tətbiq etdi. Bundan sonra qanunverici bir il ərzində eyni mənbədən 100 dollar dəyərindən artıq hədiyyə qəbul edə bilməzdi. İctimai çıxışlara görə qonorarın maksimum həddi isə 2000 dollar müəyyənləşdirildi.
- “Şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı müabrizə üzrə Milli Strategiyanın həyata keçirilməsi ilə bağlı 2007-2011-ci illər üzrə Fəaliyyət Planı”nda nəzərdə tutulurdu ki, lobbiçilik fəaliyyəti haqqında qanunun qəbulunun məqsədəmüvafiqliyinin öyrənilməsi həyata keçirilsin.

Advokasi

- **Advokasi** – dövlətin qanunyaradıcılığının və siyasətinin formalaşdırılması istiqamətində əhalinin bu və ya digər qrupunun rolunun gücləndirilməsinə yönəlmiş aktiv fəaliyyətdir. Advokasi dialoq deyil, amma bu fəaliyyət özəl sektoru dövlətlə dialoqun aktiv iştirakçısına çevirir, biznesin səsinin eşidilməsini, öz prioritetlərinin hakimiyyətin diqqətinə çatdırılmasını təmin edir.
- **Advokasi** – dövlət siyasətinin formalaşmasında aktiv iştiraka yönəlmiş açıq və şəffaf fəaliyyətdir. Vətəndaş cəmiyyətinin istifadə etdiyi bir alət olaraq advokasi hakimiyyətin diqqətini vacib ictimai və dövlət problemlərinə cəlb edir, vətəndaş cəmiyyətinin geniş qruplarının dəstəyi və tutarlı dəlillərlə ölkədə dəyişikliklərin vacibliyini əsaslandırır.

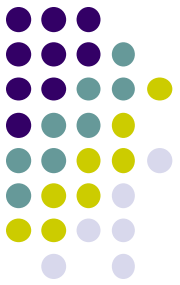
Dövlət-özəl sektor tərəfdaşlığı

- Belə əməkdaşlıq (tərəfdaşlıq) adətən, dövlət investisiya layihələrində əlaqələndirmənin lazım olduğu zamanlarda meydana gəlir. Bu zaman dövlət xidmətlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə biznes konkret layihələrə cəlb edilir. Və yaxud dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində biznesin dəstəyinə dövlətin ehtiyacı olduğu vaxtlarda bu, baş verir. Bu tip əməkdaşlıq dövlət təşəbbüsü ilə baş tutur və özündə biznesin qarşısını kəsən geniş problemlərin müzakirəsini özündə ehtiva etmir.

Azərbaycanda DÖST təcrübəsi

- Hasilatın Pay bölgüsü Sazişi;
- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1996-cı il 9 fevral tarixli, 437 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət müəssisələrinin (obyektlərinin) müqavilə əsasında idarəetməyə verilməsi haqqında Əsasnamə»;
- Tikinti və infrastruktur obyektləri ilə əlaqədar investisiya layihələrinin xüsusi maliyyələşmə əsasında həyata keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (21 aprel 2016)

Dövlət-özəl sektor dialoqunun 4 komponenti: ardıcılıq

- Hakimiyyət nümayəndələri ilə qurulan dialoq zamanı hansı **PROBLEMLƏR** qaldırılmalıdır;
- Dialoqun **İŞTİRAKÇILARI** necə seçilməlidir?
- Münbit sahibkarlıq mühitinin formalaşdırılmasına yönələn hansı **TƏLƏBLƏR** qoyulmalıdır;
- Özəl sektor dialoq üçün hansı **KANALLAR**dan faydalanmalıdır.

Problemlərin seçilməsi: Dövlətlə nəyi müzakirə etməli?

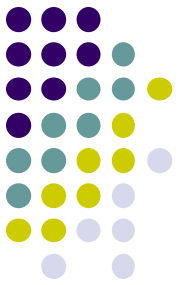

- **Birincisi**, bütün dialoqlarda qanəedici nəticəyə nail olmaq üçün mütləq əvvəlcədən bilməlisiniz ki, hansı hədəfləriniz var və öz tələblərinizi necə ifadə etməlisiniz ki, istədiyinizə nail olasınız;
- **İkincisi**, ancaq sahibkarların geniş dairələrinin müdafiə etdiyi tələblər böyük inam formalaşdırır və bu tip tələblər dialoq zamanı hədəfdən yayınmağa imkan vermir;
- **Üçüncüsü**, tələblər dialoqdan xeyli əvvəl formalaşdırılmalıdır ki, hökumətə təqdim olunacaq problemlərin rəşional şəkildə əsaslandırılması üçün yetərli vaxt olsun.

Müzakirəyə təqdim olunacaq problemlərin seçilməsi üçün özəl sektorun liderləri aşağıdakıları nəzərə almalıdırlar:

- **Onlar kimin maraqlarını təmsil edəcəklər.** Biznes assosiasiyalar öz üzvləri ilə müxtəlif formalarda məsləhətləşmələr təşkil edib onları dinləyə və yekunda qərar verə bilərlər ki, hansı problemlər biznes üçün prioritetdir;
- **Necə etmək olar ki, dialoqdan bütün tərəflər maksimum fayda görsünlər.** Bunun üçün liderlər kiçik, dar qrupların mənafeyini əks etdirən problemlərdən qaçmalı, iqtisadiyyatın bir neçə sektorunda çalışan sahibkarların maraqlarına toxunan problemlərə üstünlük verməlidirlər;
- **Tələblər real olmalıdır.**

Hökumətlə dialoqda biznesi kimlər təmsil etməlidirlər?

Dialog üçün biznes təmsilçilərinin seçilməsi zamanı aşağıdakılar rəhbər tutulmalıdır:

- Dialogda iştirak edən özəl sektor təmsilçiləri bütün arzu edən tərəfləri təmsil etməlidirlər. Geniş təmsilçilik legitimliyi gücləndirir, hökumət-özəl sektor dialoquna lazımi impuls verir, hokumətdə biznesə hörmət hissi formalaşdırır.
- Biznesin nümayəndələri realist olmalıdırlar, özlərinə inamla danımalı, geniş işgüzar dairələrin dəstəyini qazanmalıdırlar ki, hökumətlə qarşılıqlı anlaşmaya nail ola bilsinlər.
- Biznesin nümayəndələri onlara olan inamdan istifadə etməli, iqtisadiyyatda islahatlara və demokratiyaya, bazar iqtisadiyyatı qanunlarının işləməsi prinsipinə sədaqətli olmalıdırlar.

Korporativ model

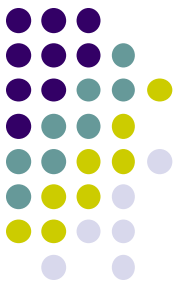
Plüralist model

Biznesin dialoq prosesindəki tələbləri

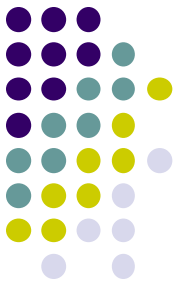
- ➡ **Tələblər** real olmalıdır – Hökumət necə qarşılayacaq?
- ➡ **Tələblər** ən prioritet problemin həllinə yönəlməlidir – Geniş tələblər əsas məsələdən diqqəti yayındırır.
- ➡ **Tələblər** konkret təkliflərlə müşayiət olunmalıdır – Bu, özəl sektorun əməkdaşlıq istəyini təzahür etdirir
- ➡ **Tələblərdə** dövlətin ictimai maraqlara xidmət edən rolu etiraf olunmalıdır – (İşsizliyin ləğvi, iqtisadi artım, regionların inşafı və sair)
- ➡ **Tələblər** hökumətin anlayacağı dildə, sadə şəkildə ifadə olunmalıdır
- ➡ **Tələblər** – hazır təkliflər halına salınmış sənəd şəklində olmalıdır

Dialog hansı kanallar vasitəsilə qurulmalıdır?

- **Biznesin dövlət komissiyalarında,** işçi qruplarında, tənzimləyici şuralarda nümayəndələri ola bilər və biznes təmsilçiləri ictimai dinləmələrdə iştirak edə bilərlər;
- **Dövlət özəl sektorla dialog** və ya məsləhətləşmə aparmaq üçün xüsusi platforma təsis edə bilər;
- **Biznes dövlət nümayəndələrini** birbaşa dialoga və ya özəl sektor tərəfindən təşkil olunmuş tədbirlərə dəvət edə bilər;
- **Biznes eyni zamanda, bir necə imkandan faydalanaraq** bütün maraqlı tərəflərə - hökumətə, işgüzar dairələrə, mətbuata, vətəndaş cəmiyyəti təmsilçilərinə müraciət edib, dialog üçün advokasiyə başlaya bilər;
- **Hökumətlə biznes arasında dialogu** başlatmaq üçün neytral şəxslər – beynəlxalq donorlar, yerli qeyri-hökumət təşkilatları (QHT) təşəbbüs göstərə bilərlər. Bu cür vasitəçilik bəzən uğurlu dialogun başlamasına, tərəflərdə bir-birinə inam yaranmasına imkan verir. Ancaq bütün hallarda yekunda milli biznesin liderləri müstəqil olmalı və dialogun fəal tərəfinə çevrilməlidirlər.

Biznes dialoga necə hazırlaşmalıdır?

- Üzvlərlə iş
- Həmkarlarla koalisiya
- Advokasi kampaniyası

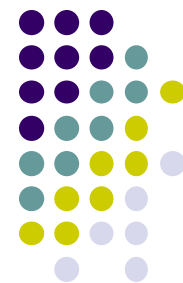

Hökumət-özəl sektor dialoqunun nəticələri

- Yekun fəaliyyət sənədinin qəbulu;
- Biznesin tərəf kimi tanınması;
- Üzvlərin məlumatlandırılması;
- Advokasi;
- Öhdəliklərin icrasının monitorinqi
- Yeni mərhələyə hazırlıq

Hökumət-özəl sektor dialogu: Beynəlxalq təcrübə

- ABŞ
- Avropa Birliyi
- Qırğızıstan
- Moldova
- Belarus
- Tacikistan

Hökumət-özəl sektor dialoqu: Beynəlxalq təcrübə

**Moskva İqtisadi
Forumu, sahibkar
Dmitri Potopenko, 9
dekabr 2015**

*«Диалог бизнеса и
власти происходит
последние 20 лет
как диалог мясника
с коровой — ласково
заглядывая в глаза и
держа нож под
горлом, с вопросом
«А что у нас
сегодня? Говядина
или молоко?»».*

Dövlət-biznes dilaoqu institutunun təşkilinin əsas prinsipləri

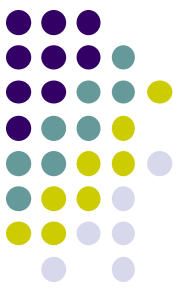
Prinsiplər	Xarakteristikası	Açıqlama
1. Təşkilati struktur		
1.1 Dövlət aparatına inteqrasiya	Dünya təcrübəsində müxtəlif təşkilatı formalara rast gəlinir: 1) Hakimiyyətin qeyri-rəsmi strukturunda yaradılan; 2) Dövlət aparatında yaradılan məsləhət şurası; 3) Qarışıq təşkilati forma	Birinci təşkilati forma (Məsələn, Moldova) kifayət qədər müstəqil (o cümlədən, maliyyə baxımından) bir qurumdur. Ancaq inzibati səlahiyyətlərinin məhdud olması bu qurumu daha çox tövsiyələr siyasəti həyata keçirməyə imkan verir. İkinci tip strukturlar (məsələn, Qırğızıstan) nisbətən az müstəqil olsalar da, böyük inzibati hakimiyyətə malikdirlər. Ancaq ola bilər ki, daha müstəqil bir qurum kimi hökumətdə və ya hansısa nazirlikdə xüsusi katiblik (üçüncü forma) yaradılsın və bu qurum icra qurumları arasında əlaqələndirici fəaliyyətlə məşğul olsun.
1.2 Tərkibi	Qurumun plenar iclasları üzvlərin az sayda təmsilçiliyi ilə keçirilməlidir. İştirakçıların tərkibinə gələcəkdə strategiyanın həyata keçirilməsini və əlaqələndirilməsini həyata keçirəcək nazirlik və idarələrin rəhbərləri, biznes assosiasiyaların təmsilçiləri, ictimai əhəmiyyətli xadimlər, qəbul olunmuş ekspertlər daxil edilməlidir.	Tərkibin kiçik olması dialoqun idarə olunmasına və qarşılıqlı inamın inkişafına imkan verir. Biznes- assosiasiyaların rəhbərlərinin siyahıya daxil edilməsi ona görə prioritetdir ki, onlar iclas iştirakçılarının say tərkibinin böyüməməsinə şərait yaratmaqla çoxsaylı üzvlərinin təmsilçiliyini həyata keçirirlər.
1.3 Görüşlərin müntəzəmliyi	Müntəzəm plenar iclaslar 1-4 ay ərzində bir dəfə keçirilməlidir.	Müntəzəm görüşlər ən azından tərəflərin qarşılıqlı informasiya mübadiləsi baxımından çox əhəmiyyətlidir.
1.4 İşçi prosesin strukturu	İşçi qruplarının yaradılması (məsələn, sahələrin spesifik xüsusiyyətlərinə və tematikaya görə), işlərin əlaqələndirilməsi üzrə orqanın mövcudluğu vacibdir. Lazım gələrsə, regional şəbəkənin və regional işçi qruplarının yaradılması da həyata keçirilə bilər.	İşçi qruplarının yaradılması dialoqu strukturlaşdırmağa və səmərəsiz müzakirələr aparmaq riskindən ("cheap talk") yayınmağa imkan verir.
2. Ali siyasi elitanın dəstəyi	Ali siyasi elitaya birbaşa çıxış imkanı bu tip dialoqun əsas prinsiplərindəndir. Siyasi liderdən tələb olunanlar - güclü siyasi liderlik, prosesə sadıqlıq, dövlətin siyasi strategiyasının həyata keçirilməsində biznesin təkliflərinin nəzərə alınmasıdır.	Güclü siyasi dəstək biznes ictimaiyyətində əminlik yaradır ki, institut kifayət qədər resurslara və hakimiyyətə çıxış imkanına malikdir. Bu da dövlətin dilaoqun qurulmasında uzunmüddətli niyyətini nümayiş etdirir və biznes tərəfdən böyük oyunçuların dialoq prosesinə cəlb olunmasına stimül yaradır.

Dövlət-biznes dilaoqu institutunun təşkilinin əsas prinsipləri

3. Ekspert Şurası	Elmi dairələrdən, biznesdən və QHT-lərdən ibarət ekspert şuralarının yaradılması. Ekspertlər siyasi meyarlar əsasında deyil, dəqiq və aydın seçim kriteriyaları əsasında cəlb olunmalıdır. Ekspertləri qərar qəbulu prosesindən və diskussiyalardan uzaqlaşdırılmasından müdafiə edən rəsmi prosedurların formalaşdırılması vacibdir.	Ekspert Şurası ayrı-ayrı qrupların maraqlarını nəzərə almağa, potensial islahatların keyfiyyətini yüksəltməyə, sonrakı dövrdə qəbul olunmuş qərarların və tövsiyələrin icrasının monitorinqinə imkan verir.
4. Biznes qurumları ilə fəal dialoq	Biznes qurumlarına münasibətdə tərəfdaş şəbəkəsinin yaradılması və inkişafı. Biznes qurumlarından (o cümlədən, öz maraqlarını aktiv şəkildə müdafiə etməkdən məhrum olan kiçik biznesdən) və birliklərindən geniş dəstək almaq çox vacibdir.	Bu, müxtəlif qrupların fərqli maraqların nəzərə alınmasına imkan verir, təmsilçilik dairəsini genişləndirir.
5. Yüksək ixtisaslı əməkdaşlardan ibarət ştatlar	Özəl sektorda iş təcrübəsinə, yüksək ixtisaslaşmaya önəm verilməsi, dəqiq və şəffaf meyarlar əsasında müsabiqə yolu ilə seçimin aparılması.	Bürokratik alətlərin işə düşməsinə mane olur, onları minimumlaşdırır.
6. İnformasiya mübadiləsində açıqlıq	İştirakçılar hansı resurslardan istifadə etmələri və dövlət-biznes dialoqundan hansı faydalar gözləmələri barədə məramlarını açıqlamağa hazır olmalıdırlar.	Bu, informasiyanın toplanması ilə bağlı xərcləri əhəmiyyətli şəkildə azaldır.
7. Ölçülə bilən hədəflər (nəticələr) və monitorinq sistemi	Asan ölçülə və monitorinqə cəlb oluna bilən konkret nəticələr, dövlət orqanları üçün konkret tövsiyələr.	Dünya təcrübəsində tez-tez "Yol xəritəsi"ndən (Roadmaps & Roadblocks), müxtəlif beynəlxalq reyting və indekslərdən (Məsələn, investisiya iqlimi üçün: The World Bank's Doing Business indicators, The World Economic Forum's Growth Competitiveness index, OCED's Human Development Index)
8. Hakimiyyətin bütün səviyyələrində fəaliyyət üçün səlahiyyətlər	Hakimiyyətin bütün səviyyələrində fəaliyyət üçün səlahiyyətlərin olması ən vacib prinsiplərdəndir.	Başlanğıcda institut hakimiyyətin bir səviyyəsində ciddi resurs xərcləri tələb etməyən spesifik problemin həlli üçün informasiya mübadiləsilə kifayətlənə bilər. Lakin sonra daha geniş gündəliyə keçib, bələdiyyələrdən və yerli icra strukturlarından başlamış mərkəzi icra hakimiyyətlərinə kimi bütün səviyyələrdə fəaliyyət göstərməlidir.
9. KİV-lərlə qarşılıqlı əlaqələr	Brendinq və PR strategiyasından istifadə, KİV-lərlə tərəfdaşlıq şəbəkəsinin inkişafı, fəaliyyətlərin və əldə olunan nəticələrin aktiv işıqlandırılması.	Bu təklif olunan islahatlara və təkliflərə inamın və dəstəyin formalaşdırılmasına imkan verir.

Dialog nə zaman uğurlu hesab edilir- KRİTERİYALAR

- **Legitimlik.**

Şəffaf dialog gizli sövdələşmələrə imkan vermir, məsuliyyəti möhkəmləndirir və dialog prosesində cəmiyyətin bütün maraqlı tərəflərinin, təbəqələrinin iştirakına imkan yaradır;

Açıq dialog daha böyük ictimai qrupların maraqlarını təmin etdiyindən ictimai rifahın yüksəldilməsi işinə xidmət edir;

Söz azadlığı və birləşmək hüququnun mövcudluğu açıq dialogu təmin edir.

- **Məqsədyönlülük.**

Məqsədyönlü dialog həmişə ən vacib problemi əks etdirən mövzu ətrafında aparılır, belə dialog dəqiq suallara malikdir və konkret qərarların qəbulunu nəzərdə tutur.

- **Çeviklik (Əsnəklik).**

Dialogun mahiyyəti əvvəlcədən müəyyən olunmuş protokoldan daha vacibdir. Protokol dilaoqun təbii inkişafını izləməlidir.

- **Vətəndaş cəmiyyətinin dilaoq təcrübəsindən bəhrələnmə.**

Dialogun iştirakçıları mümkün qədər sahibkarların daha geniş dairələrini təmsil etməli, təmsil etdiyi təşkilat və qrupların maraqlarını daha yaxşı müdafiə etmək üçün mövzunu dərinlən mənimsəməli, özündən əvvəlki dialog təcrübələrindən xəbərdar olmalıdır.

- **Bütün diqqət hüquqi məsələlərə yönəltmə.**

- Konstruktiv dialog sahibkarlığın uzunmüddətli inkişafını və qanunun aliliyini təmin edən hüquqi mühit formalaşdırır.

İctimai iştirakçılıq nədir?

İctimai iştirakçılıq – dövlət və cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrində dövlət

siyasətinin hazırlanmasında və həyata keçirilməsində, ümumdövlət və yerli

səviyyədə qərarların qəbulunda, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yerli icra

hakimiyyəti və **yerli özünüidarəetmə orqanlarının**

fəaliyyətinə ictimai nəzarətin təşkilində **vətəndaşların**

və vətəndaş cəmiyyət institutlarının Qanunla müəyyən

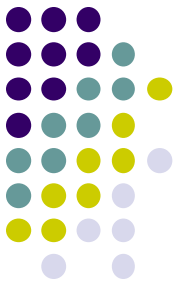
edilmiş formalarda **iştirakı**, dövlət və **yerli**

özünüidarəetmə orqanlarının ictimaiyyətlə

məsləhətləşməsi və ictimai rəyin nəzərə alınmasıdır.

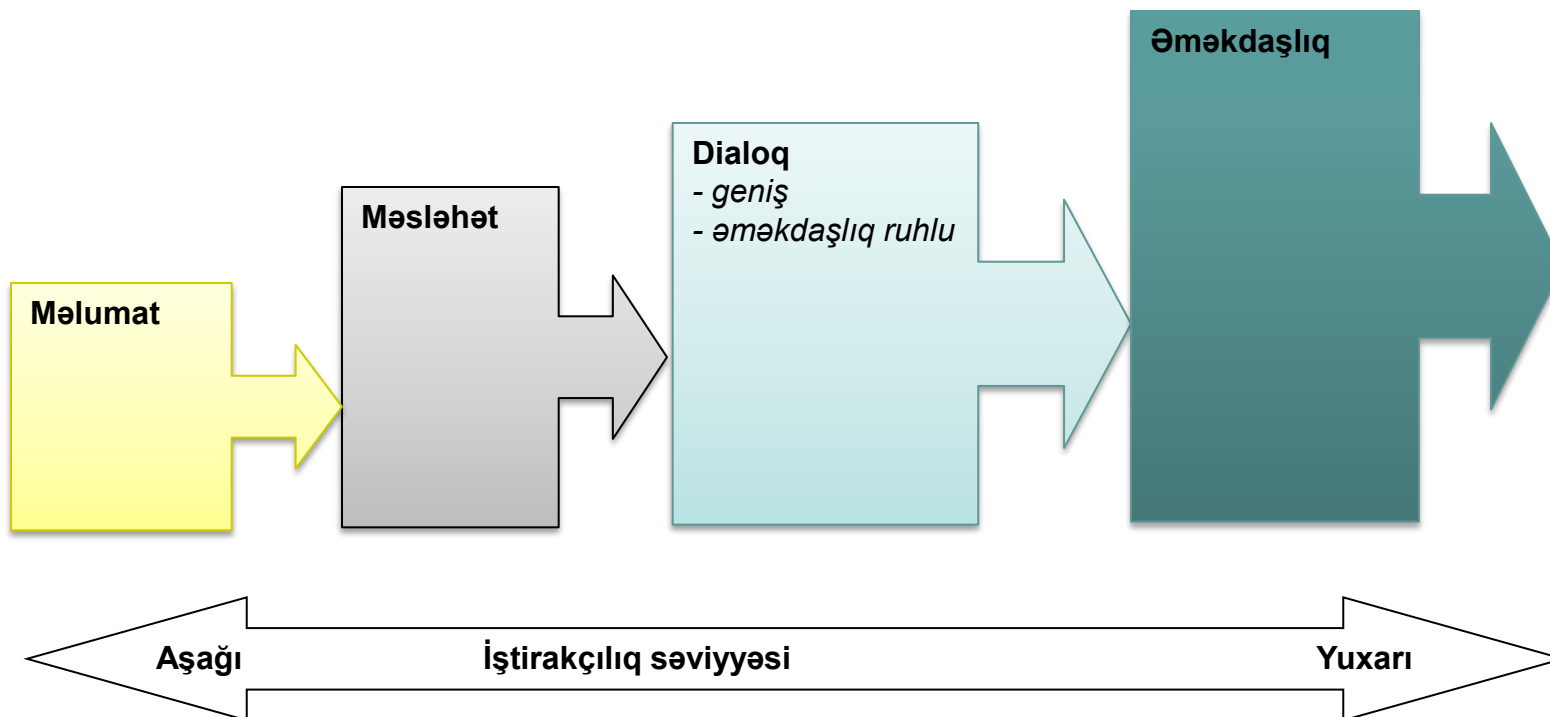
İctimai iştirakçılıq səviyyəsinin iyerarxiyası

- Vətəndaş idarəetməsi
- Səlahiyyətlərin həvalə olunması
- Əməkdaşlıq
- Məlumatlandırma
- Məsləhətləşmə
- Rəyin öyrənilməsi

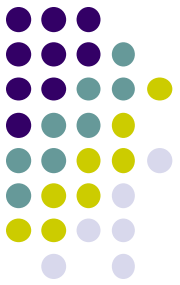

Vətəndaş iştirakçılığının səviyyəsi

*“Qərar qəbulu prosesində vətəndaş iştirakçılığı ilə bağlı
təvsiyə olunan Təcrübə Məcəlləsi*

Azərbaycanda biznesin dövlət orqanlarının qərar verməsi prosesində ictimai iştirakçılıq imkanları – qanunverici baza

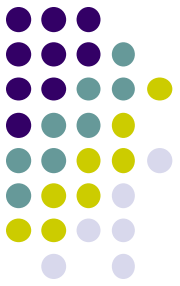

➡ **“İctimai iştirakçılıq haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu”nu 22**
noyabr 2013-cü ildə qəbul olunsada, 2014-cü ilin 1 iyunundan qüvvəyə
minib.

➡ **Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 30 may tarixli 171 nömrəli qərarı:** “İctimai
şuranın vətəndaş cəmiyyəti institutları tərəfindən seçilməsinə dair
Əsasnamə”

➡ **Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 30 may tarixli 172 nömrəli qərarı:** "Mərkəzi
və yerli icra hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanlarının hazırladıqları
hüquqi aktların layihələrinə dair ictimai dinləmə və ictimai müzakirənin
keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında

İctimai iştirakçılığın təməl şərti: İnformasiyanın açıqlanması

Maddə 50. Məlumat azadlığı

I. Hər kəsin istədiyi məlumatı qanuni yolla axtarmaq, əldə etmək, ötürmək, hazırlamaq və yaymaq azadlığı vardır.

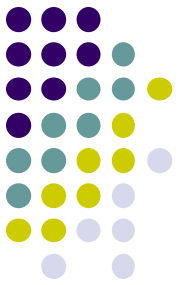
Maddə 54. Cəmiyyətin və dövlətin siyasi həyatında iştirak hüququ

I. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının cəmiyyətin və dövlətin siyasi həyatında maneəsiz iştirak etmək hüququ vardır.

Maddə 55. Dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququ

I. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququ vardır. Bu hüququ onlar bilavasitə və ya nümayəndələri vasitəsilə həyata keçirə bilirlər.

İnformasiya sahibinin vəzifələri

10.4. İnformasiya sahibi:

10.4.1. informasiya sorğusunu ən qısa zamanda və sorğuçu üçün ən münasib üsulla təmin etməlidir;

10.4.2. sənədlərin reyestrini aparmalıdır;

10.4.3. ictimai vəzifələrin yerinə yetirilməsi haqqında ictimaiyyətə müntəzəm məlumat verməlidir;

10.4.4. açıqlamalı olduğu ictimai informasiyanı bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada və müddətdə açıqlamalıdır;

10.4.5. sorğuçuya kömək göstərməlidir;

10.4.6. informasiyanın əldə olunmasına qoyulan məhdudiyyətlər barədə sorğuçuya məlumat verməlidir;

10.4.7. əldə olunması qanunla məhdudlaşdırılan informasiyaları qorumaqlıdır;

- 10.4.8. həqiqətə uyğun olmayan, natamam və ya qeyri-dəqiq informasiya verməməli, şübhə yarandığı hallarda informasiyanın düzgünlüyünü və mötəbərliyini yoxlamalıdır.

İnformasiyanın açıqlanması

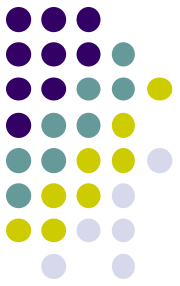

Maddə 29. İnformasiya sahibinin informasiyanı açıqlamaq vəzifəsi

29.1. İnformasiya sahibi cəmiyyətin maraqlarını daha asan və daha operativ şəkildə təmin etmək, çoxsaylı informasiya sorğularını azaltmaq məqsədi ilə malik olduğu, ictimai vəzifələrin yerinə yetirilməsi nəticəsində yaradılmış, yaxud əldə olunmuş aşağıdakı informasiyaları açıqlamalıdır:

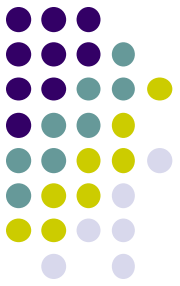
İctimai iştirakçılığın məqsədləri

- vətəndaşların dövlətin idarə olunmasında iştiraka cəlb edilməsi;
- mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyətinə ictimai nəzarətin həyata keçirilməsi;
- mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə ictimaiyyət arasında səmərəli qarşılıqlı fəaliyyətin təşkili;
- mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyətində aşkarlığın və şəffaflığın təmin olunması;
- dövlət siyasətinin formalaşması, həyata keçirilməsi və qərarların qəbulu zamanı ictimai rəyin və vətəndaşların qanuni maraqlarının nəzərə alınması;
- əsas insan və vətəndaş hüquqlarının müdafiəsi.

İctimai nəzarət nədir?

1. İctimai nəzarət sosial nəzarətin kütləvi növüdür.
2. İctimai nəzarət demokratiyanın həyata keçirilməsinin bir forması, geniş kütlələrin cəmiyyətin və dövlətin idarə olunmasına cəlb edilməsi üsulu, ...aşkara çıxarılan nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılmasının zəruri şərtidir.
3. İctimai nəzarət dövlət hakimiyyəti və yeri özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyətində vətəndaşları qanuni hüquqlarına və maraqlarına əməl olunması vəziyyətinə vətəndaş cəmiyyəti, vətəndaş qrupları tərəfindən birbaşa aparılan müşahidədir.

İctimai iştirakçılığın formaları

- ictimai şura;
- ictimai müzakirə;
- ictimai dinləmə;
- ictimai rəyin öyrənilməsi;
- hüquqi aktların layihələrinin ictimai müzakirəsi;
- yazılı məsləhətləşmə.

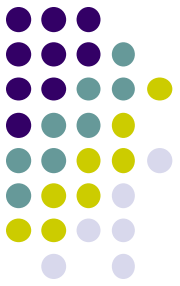
İctimai iştirakçılığın ən təkml forması – İctimai Şuralar

**Bütün yerli özünüidarəetmə orqanları
tərkibi 5-15 nəfərdən ibarət, səlahiyyət
müddəti 2 il olan
İctimai Şuranı
seçki yolu ilə
formalaşdırmalıdır.**

*Azərbaycan Respublikasının 16 yaşına çatmış
hər bir fəaliyyət qabiliyyətli vətəndaşı
ictimai şuranın üzvü ola bilər.*

İctimai Şuranın formalaşdırılması

- Dövlət orqanının yanında 9 nəfərdən ibarət seçki komissiyası yaradılır. Seçki komissiyasının tərkibi bələdiyyə əməkdaşlarından 4 üzv, vətəndaş cəmiyyəti institutu nümayəndələrindən isə 5 üzv olmaqla təşkil edilir.
- Seçki komissiyasının fəaliyyəti yalnız ictimai şuralara seçkilərin təşkili və ictimai şuranın üzvlərinin say həddinin müəyyən edilməsi ilə məhdudlaşır.
- İctimai şuraya üzvlər vətəndaş cəmiyyəti institutlarının bərabər sayda təmsilçilərindən ibarət birgə yığıncaqda vətəndaş cəmiyyəti institutlarının nümayəndələri tərəfindən seçilir. Seçki komissiyalarının üzvləri bu səsvermədə iştirak edə bilməzlər.
- Yerli özünüidarəetmə orqanları rəsmi internet səhifəsi ilə və ya mövcud olan digər vasitələrlə (kütləvi informasiya vasitələri, məlumat lövhəsi və s.) ictimai şuraya namizədlərin irəli sürülməsi, qeydiyyatının başlanılması və başa çatması vaxtını elan edirlər.

İctimai Şuranın formalaşdırılması

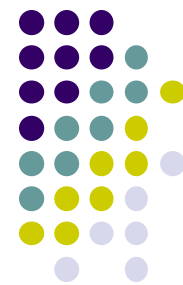
- Namizədlərin irəli sürülməsi və qeydiyyatı üçün nəzərdə tutulan müddət iyirmi iş günündən az, otuz iş günündən artıq ola bilməz.
- Hər bir vətəndaş cəmiyyəti institutu ictimai şuranın üzvlüyünə yalnız bir namizəd irəli sürə bilər.
- İctimai şuraya seçkilər namizədlərin irəli sürülməsi prosesi başa çatdıqdan sonra bir ay müddətində keçirilir.
- Birgə yığıncaqda iştirak edənlərin yarıdan çoxunun səsini toplamış şəxslər ictimai şuranın tərkibinə seçilmiş hesab olunurlar.
- İctimai şuradakı fəaliyyətinə görə üzvlərə əməkhaqqı, qonorar, kompensasiya və başqa ödənişlər verilmir.

İctimai Şuranın hüquqları

- Dövlət orqanlarından öz fəaliyyəti üçün zəruri olan məlumatları, ictimaiyyətlə məsləhətləşmələr tələb edən məsələlər üzrə hüquqi aktların layihələrini almaq;
- ictimaiyyətlə məsləhətləşmələrin keçirilməsi barədə yerli özünüidarəetmə orqanına təkliflər vermək;
- ictimai əhəmiyyət kəsb edən məsələlərin həllinə dair vətəndaş cəmiyyəti institutlarının təkliflərini toplamaq, ümumiləşdirmək və mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanına təqdim etmək;
- dövlət və cəmiyyət həyatının ayrı-ayrı məsələlərinin müzakirəsi üçün açıq tədbirlər (ictimai müzakirələr, dinləmələr, seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar və digər tədbirlər) təşkil etmək;
- ictimai rəyin öyrənilməsi üçün sorğular keçirmək və ya müvafiq təşkilatlara sorğu keçirilməsi barədə təkliflər vermək;
- hüquqi aktların layihələrinin ictimai müzakirəsini keçirmək;
- şuranın işinə yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələrini, vətəndaş cəmiyyəti institutlarını, ekspertləri və elmi təşkilatların, o cümlədən beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrini, ayrı-ayrı mütəxəssisləri cəlb etmək;
- öz məqsədlərini həyata keçirmək üçün daimi və müvəqqəti işçi orqanlar (komitələr, komissiyalar, ekspert qrupları, işçi qruplar və s.) yaratmaq.

Hüquqi aktların layihələrinin ictimai müzakirəyə çıxarılması imkanları

NK-nın 30 may 2014-cü il tarixli, 172 nömrəli qərarı ilə "Mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanlarının hazırladıqları hüquqi aktların layihələrinə dair ictimai dinləmə və ictimai müzakirənin keçirilməsi Qaydası" təsdiq edildi.

- **icazeler.gov.az**
- **meclis.gov.az**
- **Mərkəzi və yerli icra hakimiyyətlərinin saytında xüsusi menyü**

Azərbaycanda Dövlət-özəl sektor dialoqu təcrübəsi – Sahibkarlar Şurası

- Dövlət-biznes dialoqunun bir forması, kanalı kimi düşünülmüş Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurası (SŞ) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 27 avqust tarixli, 778 nömrəli Fərmanı ilə yaradılıb. Daha sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 2 may tarixli, 867 nömrəli Fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurası haqqında Əsasnamə" və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurasının tərkibi təsdiq edilib.
- Əsasnaməyə görə, Şuranın məqsədi Azərbaycan Respublikasında işgüzar mühitin yaxşılaşmasına və sahibkarlığın inkişafına kömək etmək, bu sahədə yaranan problemlərin həlli üçün müvafiq təkliflər hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etməkdir.
- Şuranın məqsədi Azərbaycan Respublikasında işgüzar mühitin yaxşılaşmasına və sahibkarlığın inkişafına kömək etmək, bu sahədə yaranan problemlərin həlli üçün müvafiq təkliflər hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etməkdir.

Azərbaycanda Dövlət-özəl sektor dialoqu təcrübəsi

- Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası
- Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatası (AmCham)
- TÜSİAB-ın (Azərbaycan Türk Sənayeçi və İş adamları Beynəlxalq Cəmiyyəti)
- Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyası
- Azərbaycan Türkiyə İş Adamları Birliyi

Azərbaycanda dövlət-özəl sektor dialoqunun qurulması üçün nələr edilməlidir

- Dövlət-biznes dialoqunun ölkəmizdə təmin edilməsi üçün 2002-ci ildə bu məqsədlə yaradılmış Prezident yanında Sahibkarlar Şurasının fəaliyyəti bərpa edilsin. Şuranın fəaliyyətinin daha da canlandırılması üçün Sahibkarlar Şurasının Əsasnaməsində müvafiq dəyişikliklər (*toplantıların ildə iki dəfə əvəzinə 4 dəfə keçirilməsi, Şuranın tərkibinə yenidən baxılması, katibliyin fəaliyyətinin təşviq olunması, Şuranın regional təmsilçiliklərinin yaradılması və sair*) edilsin;
- Dövlət orqanlarının fəaliyyətinin bütün mərhələlərində ictimai iştirakın təmin olunması məqsədi ilə “İctimai iştirakçılıq haqqında” Qanunun tətbiqi ilə bağlı Fərmanının tələblərindən irəli gələn işlər qısa zamanda həyata keçirilsin;
- Dövlət-Biznes dialoqunun təşviq olunması, sahibkarların təşkilatlanması işinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə sahəvi və regional sahibkarlar birlik və assosiasiyalarının yaradılması istiqamətində İqtisadiyyat Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında QHT-lərə Dəstək Şurasının xətt ilə maarifləndirici tədbirlər həyata keçirilsin;
- Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və Milli Məclis tərəfindən normativ hüquqi aktların ictimai müzakirələrinin keçirilməsi ilə bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulan tələblərə əməl olunmasına nəzarət gücləndirilsin;
- Milli Məclisdə müzakirə olunan bütün iqtisadi təmayüllü qanun layihələrinə, qanunvericiliyə edilən dəyişikliklərə, Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarına müvafiq biznes assosiasiyaların rəyi alınsın və bu proses mümkün qədər şəffaf keçirilsin, nəticələr barədə (neçə qanunvericilik aktı layihəsi rəy üçün təqdim edilib, neçə təklif verilib, neçəsi nəzərə alınıb və sair) ictimaiyyət mütəmadi məlumatlandırılsın;
- Mərkəzi və yerli icra hakimiyyətləri yanında ictimai şuraların yaradılması işləri sürətləndirilsin, biznes assosiasiyaların vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri qismində həmin şuralara seçimlərdə iştirakı təmin edilsin.

**Diqqətinizə görə
TƏŞƏKKÜR
EDIRIK!**

www.erc.az

Bakı şəh. Fətəlixan Xoyski 111 a, mənzil
23, Az 1052